

ZPRÁVA O ČINNOSTI
AMNESTY INTERNATIONAL
ČESKÁ REPUBLIKA

2017

SLOVO ŘEDITELE

Vážené čtenářky, milí čtenáři, zase po roce držíte v rukou nebo čtete online Zprávu o činnosti Amnesty International ČR za rok 2017. Je mi potěšením ji pro vás i tentokrát uvést.

Rok 2017 přinesl v České republice nejednu lidskoprávní výzvu: **odmítavý postoj české vlády ke krizovému relokačnímu plánu pro uprchlíky v EU, xenofobní výroky čelních představitelů, online i otevřené projevy nenávislosti na adresu etnických či sexuálních menšin, pokračující vyvážení zbraní do rizikových zemí nebo start školské reformy, která by měla mimo jiné ukončit nerovný přístup ke vzdělání Romů.**

Nepřímo, ale velmi intenzivně, se pozice lidských práv v Česku dotýkaly i světové, respektive evropské kauzy. Za všechny třeba absurdní věznění ředitelky turecké Amnesty Idil Eserové a předsedy tamní správní rady Tanera Kiliçe, ohrožení nezávislosti soudní moci v Polsku nebo drakonické zákony útočící na neziskový sektor v Maďarsku. Rok 2017 bohužel ukázal, že v oblasti lidských práv přitahuje a prostor pro občanskou společnost se zužuje dokonce i uvnitř Evropské unie. Nikdo na světě si nemůže být jistý tím, že v budoucnu bude moci svobodně vyjadřovat svůj názor nebo se sdružovat. Toto právo si musíme hlídat, chránit a bojovat za něj. Lidři svou rétoriku strachu a obviňování posunovali a posouvají dál, do reality běžných životů svých občanů.

Proto jsme se společně s vámi v roce 2017 více zaměřili na roli jakéhosi hlídacího psa lidských práv u nás. I vzhledem k turbulentnímu volebnímu roku jsme cítili povinnost sledovat, komentovat a vyvracet mýty, nepravdy nebo urážky, které šířili někteří čeští politici. Soustředili jsme se také na kontroverzní legislativu – třeba zbraňovou novelu – a vyvíjeli jsme tlak tam, kde hrozilo upozadění lidských práv.

Jen díky vám můžeme dál usilovat o ochranu obětí bezpráví a letos, v roce 2018, poprvé jako nezávislá sekce. **Vaše trvalá časová a finanční štedrost během posledních let nás dotáhla k tomu, že už nepotřebujeme finanční podporu z centrály v Londýně.** Peníze, které byly dříve určeny na podporu české sekce, mohou teď použít jinde ve světě, kde je potřeba akutnější. Finanční osamostatnění sekce je v globální Amnesty výjimečná záležitost. Proto může mít každý člen a každá členka naší organizace skvělý pocit z toho, jak podporuje lidská práva nejen v ČR, ale i v celém světě. Klobouk dolů!

Následující stránky vám přiblíží, jak a v čem se nám podařilo naši agendu v roce 2017 posunout. Přeji Vám inspirativní čtení a držte nám palce. Děkujeme.

Mark Martin

Ředitel Amnesty International Česká republika

AMNESTY INTERNATIONAL

amnesty.org

Amnesty International usiluje o dodržování lidských práv všude ve světě.

Je dobrovolným hnutím lidí z celého světa, kterým není lhostejné porušování lidských práv, a chtějí se mu postavit. Proto vedou kampaně, pořádají veřejné akce, zastávají se obětí bezpráví a usilují o systémové změny na úrovni států i mezinárodního společenství. Práce Amnesty International se zakládá na spolehlivém výzkumu.

Amnesty mění svět – jen díky podpoře milionů lidí z celé planety.

Amnesty International má v současné době 7 milionů členů a sympatizantů ve více než 150 zemích a regionech. Výsledků dosahuje i díky autoritě, kterou získala během téměř 60 let své činnosti. V roce 1977 obdržela Amnesty International Nobelovu cenu míru za „přínos k obraně svobody, spravedlnosti a tím i míru na celém světě.“

AMNESTY V ČESKU

amnesty.cz

Amnesty International vznikla, tehdy ještě v Československu, v roce 1991.

Okamžitě se zapojila do mezinárodních aktivit a postupně začala rozvíjet i svou práci doma. Dnes její zaměstnanci spolu s dobrovolnými posilami, aktivisty a aktivistkami **vzdělávají k lidským právům** na základních a středních školách, monitorují stav lidských práv, vedou kampaně i **advokační práci proti diskriminaci**, nezodpovědnému vývozu zbraní, proti **hate speech** a **hate crimes** nebo za **práva uprchlíků**. Prosazují systémové změny v zákonech i praxi. Jsou relevantním a vyhledávaným partnerem jak ostatních nevládních organizací, tak odborníků nebo médií.

POMOZTE ZLEPŠIT STAV LIDSKÝCH PRÁV I VY!

„Podporuji vás v aktivitách, které pomáhají všude tam, kde je lidem odpírána spravedlnost, svoboda, pravda nebo důstojnost.“

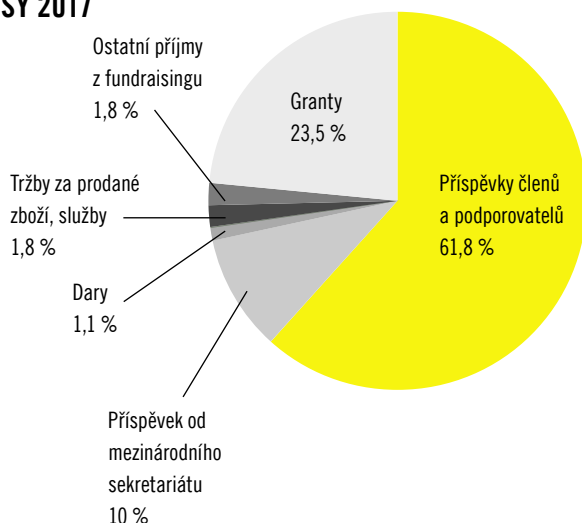
(Chelsea Manningová, americká whistleblowerka, propuštěna v květnu 2017)

Jedněte podle svých hodnot a přesvědčení a podpořte finančně naši práci na amnesty.cz/daruj. V roce 2018, kdy jsme poprvé bez finanční podpory z centrály Amnesty, je vaše pomoc klíčová. Děkujeme.

FINANČNÍ ZPRÁVA

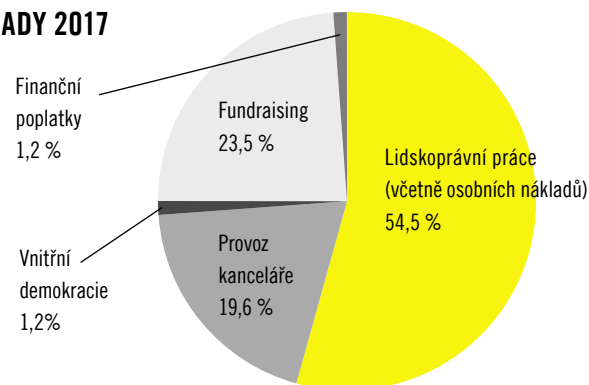
VÝNOSY 2017	tis. Kč
Příspěvky členů a podporovatelů	7 199
Příspěvek od mezinárodního sekretariátu	1 162
Dary	135
Ostatní, kurzové rozdíly	-49
Příspěvek od ostatních sekcí v rámci AI	0
Tržby za prodané zboží, služby	216
Ostatní příjmy z fundraisingu	222
Granty	2 741
Výnosy celkem	11 626
Výsledek hospodaření	447

VÝNOSY 2017

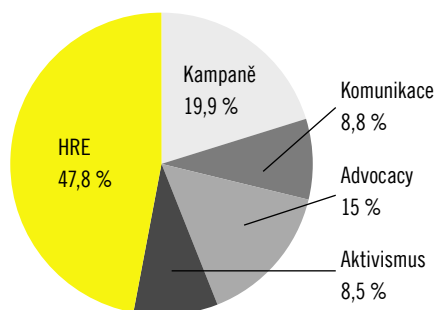

NÁKLADY 2017	v tis. Kč
Lidskoprávní práce (včetně osobních nákladů)	6 091
<i>Kampaně</i>	<i>1 213</i>
<i>Aktivismus</i>	<i>516</i>
<i>Advocacy</i>	<i>912</i>
<i>Komunikace</i>	<i>541</i>
<i>HRE</i>	<i>2 909</i>
Provoz kanceláře	2 187
Vnitřní demokracie	130
Fundraising	2 635
Finanční poplatky	134
Náklady celkem	11 178

NÁKLADY 2017

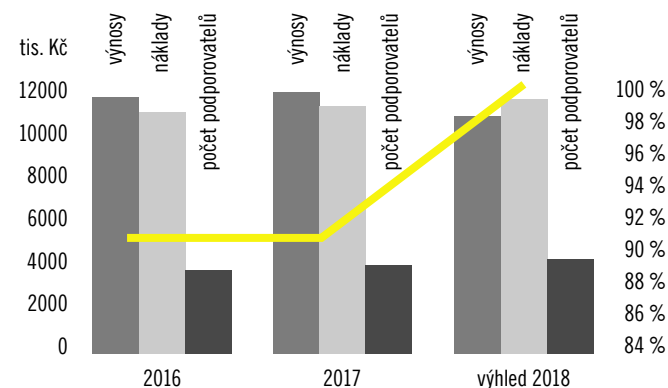
NÁKLADY NA LIDSKOPRÁVNÍ ČINNOST 2017

Srovnání	2016	2017	výchled 2018
Výnosy	11 449	11 626	10 620
Náklady	10 766	11 178	11 359
Výsledek hospodaření	683	447	-739
Počet podporovatelů *	3 703	3 937	4 213
Míra soběstačnosti	89%	89%	100%

* metodologie = počet unikátních přispěvatelů, kteří přispěli více než 600 Kč během roku

MÍRA SOBĚSTAČNOSTI

Poznámka: Údaje ve finanční zprávě jsou předběžné, uvádíme je ještě před výsledky každoročního auditu.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

KAMPANĚ, AKCE A ADVOKAČNÍ PRÁCE ČESKÉ AMNESTY V ROCE 2017

V roce 2017 jsme přeložili a vydali v češtině celkem **38 petic a otevřených dopisů**, ke kterým se připojilo téměř 16 tisíc lidí. Celkově se pod petice či dopisy podařilo nasbírat na **80 tisíc podpisů**. Většinu petic zasíláme do cílových zemí, některé jsme předali osobně ambasádám v České republice. Nejčastějším tématem byla svoboda slova, uprchlictví a diskriminace.

Svoboda slova a vězni svědomí

I v roce 2017 jsme mohli **slavit úspěchy**: z amerického vězení byla propuštěna Chelsea Manningová, svobody se dočkal uzbecký právník Muhammad Bekzanov. Ruskou celu opustil Ildar Dadin, jehož manželku jsme měli čest hostit při její návštěvě v Praze.

Velkou radost nám udělalo propuštění a následné osobní setkání s misionářem Petrem Jaškem, který byl vězněn v Súdánu. Na svobodě je už i filmař Keywan Karimi, na jehož případ jsme upozornili návštěvníky Febiofestu. V Peru skončilo tažení proti Maximě Acúňové, propuštěni byli i výzkumníci, kteří zjišťovali podmínky v čínských továrnách na boty. Potěšení máme z propuštění kanadského pastora Lima Hyeon-Soo ze severokorejského vězení, stejně jako Uzbeka Erkina Musajeva. A nezapomeňme ani na propuštění čínských vězňů svědomí Langziho a Peng Hepinga stejně jako vězeňkyně Su Čchang-Lan.

Ve vězení už nesedí ani naše kolegyně, ředitelka Amnesty Turecko Idil Eserová. Obrovský tlak, který byl i z české strany, přinesl úspěch: vedle kampaně a petice jsme inspirovali tehdejšího ministra zahraničí Zaoralka, aby citoval naše obavy na půdě Evropského parlamentu ve Štrasburku. Předseda správní rady turecké Amnesty Taner Kiliç je ale stále ve vězení – naše práce nekončí!

Na případy nespravedlivě vězněných a obětí bezpráví jsme upozorňovali i na několika speciálních akcích: březnový **Mezinárodní den Tibetu** jsme si připomněli tradičně před čínskou ambasádou. Tentokrát jsme poukázali na tibetštinu, která je v tamních školách stále více potlačovaná. Spolu s třemi sty účastníky a účastnicemi jsme vytvořili česko-tibetský obrázkový slabikář se vzkazy a poslali ho Tašimu Wangčukovi, tibetskému učiteli, kterému hrozí za prosazování mateřštiny 15 let vězení. V červnu jsme uspořádali **Osovobod podpisem**, největší pouliční Amnesty akci na podporu nespravedlivě vězněných. Spolu s youtubery Bárou Votíkovou nebo Kovym a herečkami Geislerovou a Babčákovou jsme ve videu vyzvali mladé lidi, aby k porušování lidských práv nebyli lhostejní a vydali se do ulic. Ale ne s transparenty a pokřiky, ale s peticemi – na sběr podpisů za nespravedlivě vězněné. Amnesty tak k tématu lidských práv přitáhla mladé sledovatele Youtube – vedle 10 tisíc podpisů

víme i o 170 000 lidech, kteří viděli na sociálních sítích naše video. V září jsme zahájili tradici lidskoprávních orientačních běhů akcí **Vyběhni s bezprávím**. Vytyčili jsme trasu mezi několika ambasádami a vyzvali lidi, aby si přišli zaběhat pod okna velvyslanců a upozornili je tím na porušování lidských práv v jejich zemích. Na start se postavilo více než 50 běžců a běžkyň. Na konci roku, se startem na Den lidských práv 10. prosince, nemohl chybět tradiční **Maraton psaní dopisů**. I v roce 2017 jsme se snažili aktivizovat co nejvíce organizátorů a organizátorek vlastních maratonských akcí, třeba i virálními videy se známými osobnostmi. A podařilo se: V Česku proběhlo 290 akcí. Celkem evidujeme 16 019 napsaných či ručně podepsaných dopisů, které byly odeslány úřadům nebo přímo vězněným či pronásledovaným lidem a jejich blízkým. Dalších 20 759 dopisů se podepsalo online.

Diskriminace – Rovný přístup ke vzdělávání v ČR

Rok 2017 byl ve znamení **velké školské reformy**, která má přispět k rovnému vzdělávání dětí v Česku. Amnesty jako aktivní člen několika pracovních skupin při Radě vlády pro záležitosti romské menšiny apelovala na to, aby fungovala revize diagnostiky u dětí, které mají stanovené lehké mozkové postižení (LMP), a práce poraden. Počet romských žáků vzdělávaných v programech pro děti s LMP mírně klesl, ale dál zůstávají problémem segregované třídy a školy. V roce 2018 Amnesty zhodnotí vývoj reforem a výsledky představi Evropské komisi.

Diskriminace – LGBT+

Amnesty se zapojila do kampaně **Jsmé fér** za zrovnoprávnění svazků stejnopohlavních páru se svazky heterosexuálními. Lidé mají totiž právo nebýt diskriminováni na základě své sexuální orientace nebo genderové identity při užívání svých lidských práv, včetně práva uzavřít manželství a založit rodinu. Ačkoliv před 10 lety došlo v ČR k uzákonění svazků osob stejného pohlaví formou registrovaného partnerství, stále existuje velké množství rozdílu, které gayům a lesbám přináší v praktickém i rodinném životě mnoho překážek. Na festivalu **Prague Pride** jsme upozornili na příběhy obránců práv leseb, gayů, bisexuálů a transgender osob z celého světa, kteří za svoji odvahu zaplatili životem. V pouličním průvodu s námi ve zlatočerných maskách vyjádřilo solidaritu a úctu na 70 aktivistů a aktivistek.

Migranti a uprchlíci

V přetrvávající krizi jsme dál hájili práva uprchlíků. Česká vláda odmítla relokovat bytí minimum nejzranitelnějších lidí z Řecka a Itálie. (Pomohla jen 12 z 2691 potřebných). Zeptali jsme se proto **České veřejnosti**, co by vyžádala české vládě. Do konce roku se sešlo na 500 vzkazů apelujících na ministra vnitra, aby lidem pomohl. Vzkazy jsme zveřejnili na webu a postupně je posílali i tehdejšímu ministru Chovancovi. Ten reagoval na Twitteru oznámením, že se bude snažit na co nejvíce vzkazů odpovědět. A že věří, že lidé chápou, že mu jde hlavně o bezpečnost naší země. Na žádný vzkaz nicméně neodpověděl. Advokačně jsme pracovali i na tématu vyhošťování Afghánců z Česka, vystupovali na tematických debatách, konferencích

a kulatých stolech. V červenci se naše migrační specialista aktivně zapojila do setkání s uprchlíky na řeckém Lesbosu. Do češtiny jsme přeložili zevrubný e-learningový kurz o uprchlictví a migraci, který plánujeme naplno spustit v roce 2018.

Byznys a lidská práva

Po téměř 2 letech od začátku vyjednávání schválila česká vláda **Národní akční plán pro byznys a lidská práva**. Zavazuje se konat meziresortní setkání i schůzky s nevládkami k otázkám transparentnosti a lidských práv při obchodu s vojenským materiálem. Chce taky rozšířit přehledy Licenční správy o další detailnější informace. Na možný dopad nezodpovědného obchodu se zbraněmi jsme v roce 2017 upozornili velkoplošnou výstavou na pražském Artwallu, schůzkami na ministerstvu zahraničí i reakcí na výroky prezidenta, který se na zbrojařském veletrhu vyjadřoval v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Vláda se také zaručila kontrolovat dodavatelské řetězce při nákupu surovin a výrobků, které mohou být z rizikových oblastí. Radost máme i z výsledků našeho tlaku na indonéskou společnost Wilmar, která vyrábí **palmový olej** za velmi špatných podmínek. Její pracovníci se dnes mají lépe.

Lidská práva v ČR

V roce 2017 proběhl **Univerzální periodický přezkum** České republiky na půdě OSN. To znamená, že ČR byla posuzována podle toho, jak se jí daří nebo nedaří dodržovat a prosazovat lidská práva za poslední čtyři roky. Amnesty podávala 3 doporučení: Spravedlivé vzdělávání pro všechny, právo na azyl pro uprchlíky a netoleranci rasismu a xenofobie. Xenofobní nenávistné projevy jsme monitorovali a upozorňovali na ně po celý rok – například v kauze zpěváka Radka Bangy.

Právní poradenství

Nedílnou součástí práce české Amnesty je i právní poradenství. V minulém roce narostl počet individuálních žádostí na více než osm desítek, 13 žádostí o posouzení lidskoprávní situace v té které zemi přišlo i od soudů. Jedním z nejnámějších případů byl Ruslan Mukushev – Čechenec žijící jako politický azylant 20 let v Rakousku. V Česku byl zatčen a hrozila mu deportace do Čečenska navzdory zákonům. Díky našemu stanovisku se podařilo zabránit navrácení do země, kde by mu za jeho politické názory hrozila opětovná perzekuce.

Právní poradenství stojí v Amnesty na práci **dobrovolníků a dobrovolnic**. Stejně tak jako další lidskoprávní práce (nejen) v regionech. Jejich role je prakticky nezastupitelná a přínos pro rozvoj povědomí o lidských právech nevyčísitelný. Regionální Amnesty buňky – tzv. **místní skupiny**, sdružují vysoce motivované a akční lidi, kteří jsou schopni díky vzájemné spolupráci uspořádat i velmi organizačně náročné akce jako jsou panelové diskuse, workshopy nebo vzdělávací živé knihovny. V roce 2017 fungovaly skupiny v Olomouci, Ostravě, Plzni, Chotěboři, Karviné, Hradci Králové, v Brně a Českých Budějovicích. Zejména akceschopnost posledních dvou jmenovaných je obdivuhodná – zvládly během roku 2017 uspořádat desítky akcí na podporu lidských práv.

VZDĚLÁVÁNÍ

Lidskoprávnímu vzdělávání věnuje česká Amnesty velké úsilí. Dokončili jsme projekt **FAIR PLAY – Studenti za rovnoprávnost**. Workshopy prošlo poslední rok 251 žáků.

FAIR PLAY
STUDENTI ZA ROVNOPRÁVNOST

Tím to ale nekončí – v rámci **udržitelosti** se podařilo proškolit 32 dobrovolných organizátorů **Živých knihoven** – stěžejní aktivity, při které se mladí lidé

potkávají v malých skupinkách s různými zástupci v Česku žijících menšin a můžou se ptát na cokoli. Těmto organizátorům a organizátorkám se podařilo v roce 2017 uspořádat 30 akcí, kterých se zúčastnilo skoro 750 lidí! S pomocí dalších desítek dobrovolných lektorů, lektorek a živých knížek se s lidskými právy originální formou seznámilo 315 dětí.

Téměř polovina studentstva uvedla, že po programech Amnesty aktivně podpořila lidská práva. Z evaluace s učiteli a učitelkami, kteří se do projektu FAIR PLAY zapojili, vyplynulo, že tři čtvrtiny z nich si prohloubili své kompetence a velmi aktivně využívají naše metodiky pro tisíce studentů – ať už obecně s názvem **Lidská práva ve výuce** nebo specializované **Živá knihovna v komiksech** či brožuru **Chci to řešit**, která je pomůckou pro pedagogy, kteří se setkají s nesnášenlivostí.

Na vyučující a způsob vzdělávání o lidských právech se zaměřuje i nový projekt **Start the Change**, který začal na podzim roku 2017. Česká Amnesty je jedním z jeho mnoha mezinárodních partnerů.

Jsme největší lidskoprávní nezisková organizace na světě. Hnutí více než 7 milionů lidí, kteří hájí lidská práva ve všech podobách.

Vedeme proto kampaně, pořádáme veřejné akce, zastáváme se obětí bezpráví a usilujeme o systémové změny na úrovni států i mezinárodního společenství.

Naše práce se vždy zakládá na spolehlivém výzkumu.

Jsme nezávislí na vládách, ideologiích, ekonomických zájmech a náboženstvích.

FINANCE

Zásady financování Amnesty International

Amnesty International si jako největší světové lidskoprávní hnutí zakládá na své nezávislosti. A to jak na vlivu vlád, politických stran, ekonomických subjektů, náboženství či ideologií, tak i nezávislosti finanční:

- Naprostá většina příjmů pochází od individuálních dárců z celého světa. Díky tomu můžeme pevně a vytrvale už od roku 1961 celosvětově bránit univerzálnost a nedělitelnost lidských práv.
- Nevyhledáváme ani nepřijímáme finanční prostředky na lidskoprávní výzkum od vlád nebo politických stran.
- Firmy a společnosti, které nám chtějí darovat finance, zevrubně a striktně prověřujeme; jejich podnikání nesmí být ani nepřímě v rozporu s dodržováním lidských práv v jakékoli oblasti života.

Financování Amnesty International ČR

- Financování Amnesty International ČR se samozřejmě řídí pravidly celosvětového hnutí, jehož je česká sekce významnou součástí. Také nečerpáme finance z veřejných prostředků; jedinou výjimku tvoří finance na lidskoprávní vzdělávání, kde suplujeme roli státu.
- Hlavní složku rozpočtu tvoří dary od členek a členů, firemní dary přísně posuzujeme.
- Norská sekce Amnesty podpořila vzdělávací projekt české kanceláře s názvem FAIR PLAY – studenti za rovnoprávnost, který skončil v prosinci 2017.
- Vzdělávací projekt Start The Change, na kterém se česká Amnesty podílí od konce roku 2017, kofinancuje Evropská komise v rámci programu Development Education Awareness Raising (DEAR).
- **Rok 2017 byl posledním, kdy česká pobočka patřila mezi částečně podporované kanceláře – cca 10 % našich příjmů pocházelo z mezinárodní centrály Amnesty v Londýně. Od roku 2018 jsme na těchto financích zcela nezávislí.**

V roce 2017 pokračoval růst dárců i příjmů. Zásadním cílem tohoto roku byla příprava na rok 2018 – dosažení finanční nezávislosti české Amnesty na mezinárodní centrále a s tím související větší důraz na pravidelné dárcovství.

Pravidelní dárci a pravidelné dárně jsou pro Amnesty v ČR zásadní. Pro rok 2017 bylo potřeba navýšit nejen jejich počet, ale i celkovou darovanou částku. Zásadním rozdílem mezi lety 2016 a 2017 byla tedy změna struktury příjmů – došlo ke zvýšení

příjmů pravidelných a poklesu příjmů jednorázových a mimořádných. Tento trend je vítaný, protože znamená lepší finanční zdraví české Amnesty, obzvláště v prvním roce bez financí z hnutí.

Půl milionu korun za vydražená díla předních českých umělců na akci **Art for Amnesty** je finanční injekce, kterou použijeme na naši další lidskoprávní práci. Téma, které jsme během slavnostního večera představili přítomným, bylo sledování a ztráta soukromí.

Dárci, podporovatelé a partneři

Agentura FOR DREAMS • Adbros Digital • Analog!BROS
Astroprint • Dino Productions • Dobrá práce.cz • DOX
Ernst & Young • Havas Worldwide Prague • KPMG • LMC
NFCP • Rámy pasparty • Tutor • United Islands of Prague
Vizeum Czech Republic • WebPres

Grafická spolupráce: Adéla Turková, Jana Baladová

Fotografové: Ester Šebestová, Kamil Vašica

Právní poradenství a koordinace: Šárka Vlčková, Jakub Osvald, Monika Vraníková, Jakub Smutný, Advokátní kancelář Machytková, Sedláček, Vaca & spol.

Art for Amnesty: SmetanaQ, Mikoláš Tuček

Veliký dík Amnesty International Česká republika patří také samozřejmě všem dárcům a dárným, dobrovolnicím a dobrovolníkům, lektorkám a lektorům, stážistkám a stážistům, všem živým knížkám nebo místním skupinám a jejich koordinátorům a koordinátorkám. Vážíme si vás a vaší práce pro lidská práva. Děkujeme.